

LLEGENDA DEL PONT DE SANT MIQUEL

Fa molts i molts segles, quan la Terra encara era plana i el Sol girava al seu voltant, Balaguer era una petita ciutat que prosperava a la riba del riu Segre, florint com cap altra del seu entorn. Els ciutadans més rics -nobles i comerciants-, frisaven per estendre el poder local més enllà del riu, barrera natural que, amb les seves crescudes i sobreeixides, sempre els ho havia impedit. Els calia construir un pont, un magnífic, sòlid i llarguíssim pont, que vencés per sempre tan formidable rival. Aquesta empresa colossal esdevingué follia, i ben aviat els promotors del projecte escanyaren amb tributs impagables els ciutadans més humils; se'n parlava per tota Catalunya, de com s'hi havia tornat de difícil, la vida a Balaguer, fruit de la supèrbia i la cobdícia dels seus governants.

Van passar els mesos i els anys, i el pont no es construïa. Els vilatans més pobres, desposseïts ja dels seus béns i de la seva dignitat, es revoltaren, duent la ciutat a tocar del caos. Les autoritats, però, lluny de recular, van endurir la seva postura, i iniciaren tot d'execucions sumàries a la força.. En els cors d'aquells homes ja no hi restava ombra de compassió, ni hi havia lloc per al perdó. Lluny de solucionar-se el problema, els aldarulls empitjoraren.

En aquestes estàvem, quan una tarda d'agost arribà a la ciutat un joglar muntat en una somera famolenca. Instal·lat a la Plaça Mercadal, l'artista entonava les seves peces musicals, que aconseguiren, per unes hores, deturar el tràfec humà. Quan s'hi hagué aplegat tothom, va deixar de cantar i s'adreçà a la concurrència:

- Benvolguts, benvolgudes, esteu d'enhorabona, perquè aquest humil servidor vostre en una nit construirà... el pont de la discòrdia!

Totes aquelles ànimes en pena van esclafir el riure de bona gana. Davant la insistència del joglar, però, el batlle de Balaguer s'avançà unes passes i li digué:

- T'has begut l'enteniment o potser el vi parla per tu? Si fossis capaç d'una proesa com aquesta, podries demanar a la ciutat qualsevol cosa que desitgessis.

El joglar, tot fent una reverència cavalleresca, li respongué:

- Només vull quedar-me a la ciutat tant de temps com jo vulgui, faci el que faci i dugui el que digui.

- Concedit- sentencià el batlle, i se'n va anar amb una rialla burleta sota el nas.

Acabada la festa, els balaguerins es recolliren, i ja a recés oblidaren tot plegat. L'endemà, d'albada, la ciutat es va desvetllar entre xiscles i escarafalls. Un pont de pedra magnífic, sòlid i llarguíssim, agermanava banda i banda del riu. La ciutat sencera esclatà en víctors al joglar. Els festeigs d'inauguració del pont es van allargar una setmana, després de la qual es reprengué l'activitat amb renovades energies. El joglar, mentrestant, vagarejava pertot arreu, entre els somriures de la gent.

Uns dies més tard, tanmateix, milers de rates travessaren el pont i s'escamparen per cada racó de Balaguer, devorant tot allò mengívol que trobaven. Una epidèmia de pesta s'acarnissà aleshores sobre els afeblits balaguerins, que morien a desenes. Algú va adonar-se que l'aspecte del joglar canviava alhora que la ciutat: la somera que muntava era ara un cavall negre enorme i abrivat, i la seva vestidura adés de vius i llampants colors esdevenia ara una mortalla negra i tenebrosa. Al seu pas, tothom fugia aterrit.

Units per la desesperació, els ciutadans sortien en processó dia rere dia, provant d'expiar els pecats que els havien fet merèixer aquell càstig. Només quan el penediment i la resignació abastaren els seus cors, les seves pregàries van ser ateses. Cavalcant a sobre d'un bell cavall blanc, amb cuirassa refulgent i llargs cabells daurats, arribà un dia un cavaller. Palplantat enmig del pont, va esperar l'adversari. El joglar, o allò que ara fos, no defugí l'enfrontament. La lluita va ser ferotge, èpica, però finalment el cavaller, llança en mà, travessà el cor del seu enemic mentre li aixafava el cap amb un peu. En acabar, es tombà vers els esglaiats vilatans, que ho havien presenciat tot, desplegà unes ales emplomades d'argent, i s'enlairà amb el cavall cel amunt.

Corpresos pel que havien viscut, en endavant els balaguerins anomenaren l'escenari d'aquella batalla Pont de Sant Miquel, per honorar el més noble dels àngels del Cel, el qual va davallar-ne per derrotar el Maligne, que s'havia fet amo i senyor de la ciutat amb el vistiplau dels seus habitants.

Des d'aquell dia, i fins avui, una escultura de Sant Miquel Arcàngel venent el Diable presideix el pont que duu el seu nom, a fi que el poble de Balaguer recordi, sempre que el creua, el sant que els va salvar.